

Tipovi modernog radnika

1 zombi model: pasivno prihvatanje stanja prekarnosti. Ključ je poslušnost. Trpi i čuti.

2 model zanesenjaštva ili izmešteni identiteti, a po cenu života. Ne zna ni gde će, ni ko je!

3 model formalne adaptacije - konformizacija. Navikavaj se. Prilagodi se. Uklopi se.

4 model stvarne adaptacije. Daj ono što se traži. Budi onakav kakvog te oni hoće.

5 model bekstva u socijalnu patologiju. Kradi, laži, maži.

6 model individualnog otpora. Bori se sam i za sebe.

7 model kolektivnog otpora. Bori se zajedno sa drugima i za druge.

8 model plebejske pobune - pobuna usamljene gornice.

(Izvor: Centar za razvoj sindikalizma)

SRBIJA, ZEMLJA LJUDI BEZ POSLA

FOTO: MARKO KAROVIC

Stan za radno mesto

Nesigurnost posla u jugoistočnoj Evropi polako ali sigurno postaje recept za robovski rad. Nezaposlenost i minimalna zarada manja od 200 evra teraju mnoge građane Srbije u inostranstvo. Neretko u potrazi za bolje plaćenim poslom idu grlom u jagode, pa budu prevareni i rade u nemoguće lošim uslovima za male dnevnice, a često im rad i ne bude plaćen. Nisu osigurani ni obezbeđeni u slučaju teške povrede, a kako je država nemi posmatrač angažmana za rad u inostranstvu koji organizuju poslodavci, dolazi i do katastrofalnih ishoda poput šest srpskih radnika koji su stradali u požaru na severu Rusije. Koliko su ljudi u Srbiji nezaštićeni, pokazuje nedavni slučaj dvojice radnika koje je voz zgazio dok su postavljali kablove, da bi se ispostavilo da su radili na

FOTO: ROJTERS/ANDREA KOMAS

Ranka Savić

Sindikati u politici

- Svetski trend nesigurnosti radnika je u funkciji krupnog kapitala, a za njihov sve lošiji položaj i udar na sindikalizam, odgovornost je na Međunarodnoj organizaciji rada koja ima prevladajući način rada, nekorišćen radnicima. Međunarodna organizacija rada počela je da funkcioniše kao političke partije sa dobro plaćenim radnim mestima - kaže predsednica Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata Ranka Savić.

talnim šipkama i delio otkaze.

- Žene su padale u nesveset zbog vrućine, vraćali

su ih na posao čim bi se osvestile, a država Srbija to nije kaznila - priča Veselinović za "Nezavisni nedeljnik".

Problem je, prema njegovim rečima, što strani investitori u Srbiji idu na tzv. šrafciğer industriju, kao što je spajanje kablova i šivenje odeće... Država im da novac, a oni podignu halu usred livade, rade dok imaju interesa, pa sele kapital iz Srbije.

- Osim sa investitorima iz Nemačke i SAD koji imaju pristojan socijalni dijalog sa radnicima, ostali poput grčkih i italijanskih su vrlo teški za saradnju, ne daju da se formira sindikat i prete radnicima. Isti problem je i sa srpskim tajkunima koji su pokupovali neka preduzeća - kaže on, ukazujući da država Srbija ne reaguje na to vrlo problematično ponašanje.

Prekarnošću ili robovskim radom koji postaje svakodnevnica u Srbiji bavio se srpski Centar za razvoj sindikalizma. Njihovo istraživanje pokazuje da je uz drastičan pad zapošljavanja i visoku stopu nezaposlenosti u sivoj zoni oko 700.000 radnika koji tehnički nisu u robovskom položaju, ali su njegov veliki rezervoar.

- Ako se uključi i rad na određeno, povremeni poslovi, agencijski rad, često bez ikakvih formalnih ugovora, četvrt miliona od ukupnog broja formalno zaposlenih radi skraćeno ili povremeno - navodi jedan od autora te studije Srećko Mihajlović za naš nedeljnik.

Dokle ide obest nad radnicima ukazala je Asocijacija slobodnih i nezavisnih sindikata obavestivši pre pola godine javnost da je kompanija iz Pojata za radno mesto tražila uknjižen stan. Ministarstvo rada je osudilo taj nelegalan potez, ali se nije smatralo nadležnim za kažnjavanje vlasnika firme.

Radnike, prema rečima čelnice ASNS Ranke Savić, nema ko da štiti, jer kapitalu i državama ne odgovaraju jaki sindikati, pa je na delu trend njihovog gušenja.

FOTO: MC.RS

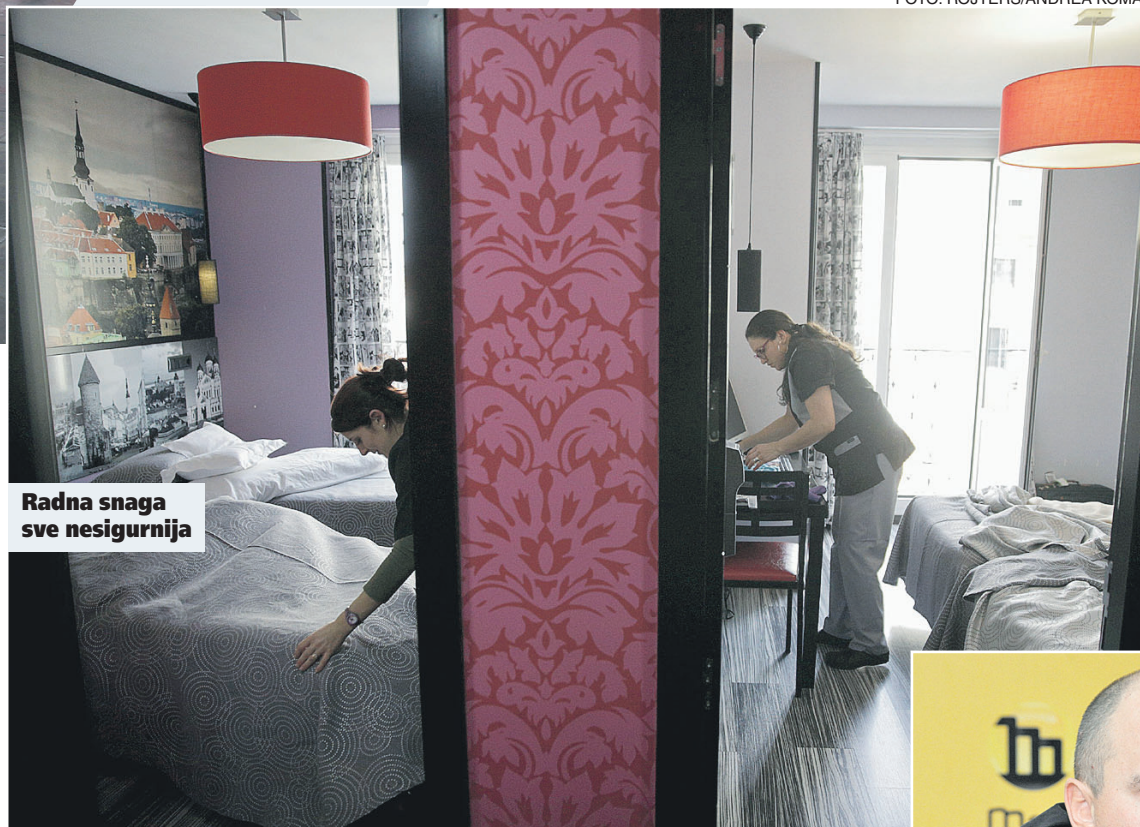
- Novo vreme donelo je i kategoriju rada na određeno vreme, pa je nesigurnost posla i naš i opšti trend - kaže čelnica ASNS-a.

Ističe da je u Srbiji situacija mnogo gora nego u Evropi, a slična je u istočnoevropskim zemljama, poput Mađarske i Poljske, ali i Hrvatske i Slovenije, gde radnici sve više postaju obespravljani robovi jer te bivše komunističke zemlje nemaju sistemski rešenja.

- Posledica je mnogo. Čest prekovremeni rad i rad vikendom, otkaz

bez otpremnine i posledica po poslodavce, pa rad na određeno vreme koji se produžava i do 10 godina, što radnike čini još nesigurnijim. Sve je podređeno kapitalu i profitu, a o zaposlenima i njihovim pravima niko ne razmišlja - pojašnjava naša sagovornica. - Na Zapadu neko, iako nema stalan posao, može da poseduje kreditnu karticu i uzima kratkoročne kredite. U Srbiji ne, pa naši građani koji rade na određeno, a neretko i neprijavljeni odlaze i brak i proširenje porodice, jer ne mogu da reše stambeno pitanje.

Dragana DEKIĆ

Radna snaga sve nesigurnija

Četvrt miliona od ukupnog broja formalno zaposlenih radi skraćeno ili povremeno, oni tehnički nisu u robovskom položaju, ali su njegov veliki rezervoar

crno u privatnoj firmi. U sve većoj ugroženosti prava radnika, ozbiljan problem postaje i mobing, uglavnom u državnim ustanovama, a posle policijske službenice, proteklih dana je i jedna vaspitačica izvršila samoubistvo zbog zlostavljanja nadređenih.

Finansijski direktor Samsunga u Srbiji pretukao je u Beogradu službenicu koja je zbog povreda potražila pomoć u zemunskoj bolnici. Korporacija Jura koja je u Rači kod Kragujevca otvorila pogon i dobila od države Srbije subvencije od 4.500 evra po zaposlenom, kako tvrdi predsednik sindikata Sloga Željko Veselinović, ubrzo je krenula u maltretiranje i otpuštanje radnika. On podseća da su se 2011. radnici žalili da ih je menadžment Jure tokom obuke udarao drvenim i me-

Željko Veselinović